

Krishna

Adı “kara” anlamına gelen Krishna, Hint Mitolojisinde çok önemli bir yer tutan büyük bir kahraman ve büyük bir tanrıdır. Tanrıdır, çünkü Tanrı Vishnu’dur; kahramandır çünkü bu tanrının dünyada insan olarak bedenlenmiş halidir. Bu reenkarnasyona Sanskrit dilinde avatāra denir. Vishnu’nun on avatāra’sı vardır. Bunlardan biri de Krishna’dır. Krishna’nın Mahābhārata ve Harivaṃṣa’daki kahramanlıkları saymakla bitmez. Mhb.’da beş Pāṇḍu kardeşin dostlarıdır. Arcuna ile birlikte Khāṇḍava ormanını yakarlar. Yudhisṭhira tahta çıktığında yapılan törende Çedi kralı Śiṣupala Krishna’ya armağan verilmesini eleştirerek ona hakaretler yağdırır. Bunun üzerine Krishna, diskiyle onun başını uçurur... Zar oyunundan sonra Pāṇḍavalılar her şeylerini kaybettiklerinde Kurular, tek eşleri olan Draupadī’yi kumar oynayan salona getirip hakaretlerle üstünü başını yırttıklarında, Krishna onu defalarca giydirir ve onurunu korur... Pāṇḍavalılara büyük savaş öncesinde ve özellikle de savaş sırasında tam bir rehber olur. Kurnazlığıyla güçlü Kuru kahramanlarını bir bir ortadan kaldırtır. Kendisi fiilen savaşmaz, üstelik ordusunu Kuru tarafına verir, ama gene de Pāṇḍavalılara savaşı kazandırır... Yayāti’nin oğullarından biri olan Yadu’nun soyundandır. Bu soya Yādavalılar denir ve Krishna bunların başıdır. Destanın sonunda (Mausala Parvan) büyük savaştan otuz altı yıl sonra, Yādava soyu bir içki içme yarışması sonunda birbirine girer ve yok olur. Krishna, kardeşi Baladeva’nın ölümünü de gördükten sonra, tek başına

ıssız bir ormana gider ve orada yere yatıp dinlendiği bir anda, bir avcı tarafından, öldürülebileceği tek nokta olan topuğundan yanlışlıkla vurularak öldürülür.

Mhb.'ya sonradan eklenmiş olan Bhagavadgītā (Bhīshma Parvan 25-42) Krishṇa'nın (Tanrı Vishṇu'nun), Arcuna'nın sorularını yanıtladığı bir bölümdür. “Tanrısal Şarkı” anlamına gelen bu kutsal eserde Krishṇa, bütün evreni yaratanın kendisi olduğunu, her şeyin kendi içinde yer aldığını, insanlardaki varlığın da aslında kendisi olduğunu açıklar. Savaştan çekinen Arcuna'ya cesaret vererek başlattığı konuşmasını, felsefesini açıklayarak sürdürür. Bir yerde (IX, 9) “Arcuna, bütün bu işler beni bağlamaz; sanki bu işlerde yabancıymışım gibi tamamen bağımsız olarak otururum” diyerek, dünyada dönen işlere karışmadığını söyler. Ayrıca “bak şu dünya, ruh gölgelerinin hilesi altında, her zaman var olan ben olduğum halde, beni bilmeden nasıl da döner” (VII, 13) ve “Tanrı dünyadaki canlıların faaliyetlerini, iş yapıcılığını ve bu işlerin sonuçlarını belirlemez, ama doğanın işleyişi devam eder” (V, 14) gibi sözler söyler. XI. bölümde Arcuna'ya insan görünüşünün ötesindeki tanrısal yanını gösterir. Arcuna müthiş bir sevinç ve aynı zamanda dehşet yaşar. Kitapta Krishṇa, Yoga'yı, Sattva, Racas ve Tamas arasındaki farkları açıklar. Tam Yogi olmuş bir kişi bir daha doğmaz; tanrıya karışır. Diğer insanlar ise doğum-ölüm çemberinde döner durur.

Hari vaṃṣa Destanı hemen hemen tamamen Vishṇu üzerinedir. Hari “Vishṇu”, Vaṃṣa “Soy” demektir ve bu tanrının Krishṇa olarak yeryüzüne bedenlenişini,

gençliğini, aşklarını, kahramanlıklarını anlatır. Mathurā kentinin zalim kralı Kāṃsa, ermiş Nārada'dan ölümünün Vasudeva'nın karısı Devakī'nin sekizinci oğlunun ellerinden olacağını öğrenir ve onun bütün çocuklarını öldürtür. Ancak bir mucize eseri yedinci oğul Balarāma ile sekizinci olan Krishṇa kurtulurlar. İki kardeş büyüdükten sonra da Krishṇa, Kāṃsa'yı öldürür. Çocukluğunda bile çok güçlü olan Krishṇa'nın Harivaṃṣa'da anlatılan pek çok efsanesi vardır. Birçok ejderha, yılan, fil ve kötü ruh öldürür. Onun en ünlü mitlerinden biri Govardhana Dağını havaya kaldırdığı mittir: “Sonbaharda çobanlar gelenekleri gereğince yağmur tanrısı İndra'nın onuruna büyük bir şölen düzenlemek isterler. Krishṇa, İndra'ya tapınmanın boş olduğunu söyler. "Bizler ormanlarda dolaşan ve her zaman ineklerden sağladığımız zenginlikle geçinen çobanlarız. Bizim tanrımız inekler, tepeler ve ormanlardır" der. Bu sözleri söyleyerek, çobanları İndra bayramı yerine bir dağ kurban törenine davet eder. Çobanlar da buna uyarlar. Bu duruma çok kızan İndra, aşağıya müthiş bir fırtına gönderir. Fakat Krishṇa, Govardhana Dağını havaya kaldırarak, onu çobanların ve sürülerin üstünde bir şemsiye gibi tutar, onları fırtınadan korur. Yedi gün sonra fırtına diner. Krishṇa dağını yerine koyar ve İndra, Krishṇa'nın yüce tanrı Vishṇu olduğunu anlar”.

Bir diğer mit, Krishṇa'nın cennetteki Pāricāta ağacını getirdiği mittir; “Ermiş Nārada bir keresinde Krishṇa'ya cennetteki Pāricāta ağacından, sevgilisi Rukminī'ye vermesi için bir çiçek getirir. Bunun üzerine Krishṇa'nın diğer

eşlerinden biri olan Satyabhāmā, büyük bir kıskançlık duyar ve Krishṇa, cennetteki Pāricāta ağacını kökünden söküp getirene kadar surat asar. Ancak İndra ağacı vermek istemez. Bunun üzerine Krishṇa onu dövüŖe davet eder. İki tanrı arasında Ŗiddetli ve uzun bir dövüŖ olur. Sonuçta, tanrıların anası Aditi, iki tarafı da yatıŖtırır.”

Krishṇa'nın, Veda dönemi tanrılarının en büyüğü olan İndra ile sürekli kavga halinde olması, toplumun inançlarının Vedizmden Vishṇuizme doğru kaymakta olduğunu göstermesi bakımından ilgi çekicidir.

Krishṇa, çobanların arasında doğup büyüdüğü için, çobanların tanrısıdır. Çoban kadınlardan birçok sevgilisi vardır. Onun en üstün tuttuğu sevgilisi, karısı Rādhā'dır. Birçok yerde yanında Rādhā ile flüt çalar halde resmedilir. Vishṇu ile ilgili diğer iki önemli yapıt, Vishṇu Purāṇa ve Bhāgavata Purāṇa'dır.

Krishṇa'nın birçok adı vardır. Açıyuta (Yok Olmaz), KeŖava (Uzun Saçlı), Govinda (Çobanların baŖı), Canārdana (İnsanları Kışkırtan), ParameŖvara (En Üstün Tanrı), Purushottama (En Üstün İnsan), Bhagavan (Tanrı), Varshṇeya (Yadu Soyuna Bağlı Vrishni Soyundan), Sahasrabāhu (Bin Kollu), HrishīkeŖa (Duyu Organlarının Tanrısı)...

(ÇeŖitli Görseller)